ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **Z. E.,** zastoupen JUDr. Irenou Strakovou, advokátkou se sídlem Karlovo náměstí 287/18, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 9. 2020, č. j. 17 A 77/2020 – 35,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Odůvodnění:

I.
Průběh dosavadního řízení

[1] Rozhodnutím Policie České republiky, Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy, odboru cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort ze dne 29. 7. 2020, č. j. KRPA-95777-15/ČJ-2020-000022-ZSV, bylo žalobci dle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 4 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, v relevantním znění (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), uloženo z důvodu jeho neoprávněného pobytu na území ČR správní vyhoštění a stanovena doba, po kterou nelze žalobci umožnit vstup na území členských států EU, na 2 roky. Zároveň byl žalobce rozhodnutím Policie České republiky, Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy, odboru cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort ze dne 29. 7. 2020, č. j. KRPA-95777-17/ČJ-2020-000022-ZSV, zajištěn dle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců za účelem správního vyhoštění a byl umístěn do Zařízení pro zajištění cizinců Balková.

[2] Dne 1. 8. 2020 podal žalobce žádost o udělení mezinárodní ochrany a rozhodnutím žalovaného ze dne 3. 8. 2020, č. j. OAM-75/LE-BE02-VL16-PS-2020, byl zajištěn dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v relevantním znění (dále jen „zákon o azylu"). Doba trvání žalobcova zajištění byla stanovena do 18. 11. 2020.

[3] Z úřední činnosti je Nejvyššímu správnímu soudu dále známo, že rozhodnutím žalovaného ze dne 19. 10. 2020, č. j. OAM-75/LE-BA02-ZA20-2020, byla žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany zamítnuta dle § 16 odst. 2 zákona o azylu jako zjevně nedůvodná, neboť žalobce je státním příslušníkem Gruzie, kterou Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, a podle žalovaného žalobce neprokázal, že v jeho případě ji nelze za bezpečnou zemi původu považovat. Žalobu proti uvedenému rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany zamítl Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 18. 2. 2021, č. j. 20 Az 22/2020 – 25, řízení o kasační stížnosti žalobce proti tomuto rozsudku je vedeno Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 3 Azs 105/2021.

[4] V rozhodnutí o zajištění žalobce dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, které přezkoumával Krajský soud v Plzni v nyní posuzované věci, žalovaný konstatoval, že žalobce na území ČR pobýval bez oprávnění k pobytu a o udělení mezinárodní ochrany požádal až po svém zajištění Policií ČR. Z výpovědí žalobce v rámci zmiňovaných správních řízení dle zákona o pobytu cizinců nevyplynulo nic, co by žalobci bránilo v podání žádosti o mezinárodní ochranu již dříve. S ohledem na tyto skutečnosti byly dle žalovaného dány oprávněné důvody se domnívat, že žalobce žádost o udělení mezinárodní ochrany podal pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění nebo jej pozdržet. Podle žalovaného existovalo vzhledem k jednání žalobce nebezpečí, že se bude vyhýbat své povinnosti z území ČR vycestovat a bude tak mařit výkon rozhodnutí o vyhoštění. Uložení zvláštních opatření žalobci dle § 47 zákona o azylu (alternativ k zajištění) by nebylo dle názoru žalovaného účinné. O neúčinnosti zvláštních opatření v případě žalobce svědčilo nejen jeho vědomé nerespektování právního řádu ČR, ale také jeho zcela účelové jednání, když se udělení mezinárodní ochrany začal domáhat teprve po svém zajištění, tedy po té, co se jeho vyhoštění stalo reálným. Žalovaný dále konstatoval, že žalobce není osobou vyloučenou z aplikace § 46a odst. 1 zákona o azylu, a zabýval se také dobou zajištění, kterou dle § 46a odst. 5 zákona o azylu stanovil na 110 dnů.

[5] Proti rozhodnutí žalovaného o zajištění dle zákona o azylu podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Plzni, který ji shora uvedeným rozsudkem ze dne 30. 9. 2020, č. j. 17 A 77/2020 – 35, zamítl. K žalobní námitce, dle které žalovaný při zajištění žalobce podle zákona o azylu pochybil, jelikož vycházel z argumentace rozhodnutí Policie ČR o zajištění žalobce za účelem správního vyhoštění, krajský soud zdůraznil, že zákon o azylu blíže neupravuje postup, jakým má žalovaný zjišťovat splnění podmínek pro zajištění žadatele o mezinárodní ochranu dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Podle krajského soudu převzetí skutkových zjištění z předchozího řízení není v nyní posuzované věci nedostatkem, jelikož tato skutková zjištění umožňují dostačujícím způsobem posoudit, zda jsou splněny všechny zákonné podmínky pro vydání napadeného rozhodnutí. Ve věci není sporné, že žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany v detenčním zařízení a teprve tehdy, když byl zadržen policií a následně zajištěn za účelem správního vyhoštění. Žalobce měl možnost požádat o mezinárodní ochranu již od března 2020, kdy vstoupil a následně pobýval na území ČR, což však neučinil. V řízení o správním vyhoštění navíc vypověděl, že se má kam vrátit a že mu v Gruzii nic nehrozí. Jednání žalobce tedy podle

krajského soudu jednoznačně svědčí o existenci oprávněných důvodů se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění.

[6] K námitce žalobce, dle níž měl žalovaný v daném případě přistoupit k uložení zvláštních opatření ve smyslu § 47 zákona o azylu namísto zajištění, krajský soud konstatoval, že žalobce konkrétně samotné důvody pro zajištění nerozporoval. Podle krajského soudu nelze od žalobce vzhledem k jeho předchozímu jednání očekávat, že by se některému ze zvláštních opatření podrobil. Nedůvodnou shledal krajský soud i námitku, že žalobce neměl být zajištěn, protože je zranitelnou osobou ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu. Žalobce před zajištěním za účelem správního vyhoštění uvedl, že se cítí zdráv a léčí se se zánětem pobřišnice. Žalobci bylo doporučeno dietní stravování a klidový režim. Současně bylo doloženo potvrzení o dietním stravování žalobce v Zařízení pro zajištění cizinců Balková. Z podkladů tak nevyplynulo, že by zdravotní obtíže žalobce byly natolik závažné, že by nemohl být zajištěn v zařízení pro zajištění cizinců za současného dodržení doporučení lékařů.

[7] K námitce, že se žalovaný nezabýval nemožností žalobce vycestovat do země původu s ohledem na vyhlášený nouzový stav v ČR, krajský soud konstatoval, že nouzový stav byl v ČR ukončen dne 17. 5. 2020, přičemž žalobci bylo uloženo správní vyhoštění, za jehož účelem byl i zajištěn, až dne 29. 7. 2020. Pobyt žalobce na území ČR nemohl být pouze důsledkem nouzového stavu, který skončil o více než dva měsíce dříve. Pokud žalobce chtěl na území ČR pobývat i nadále, měl si dle krajského soudu zajistit pobytové oprávnění (např. i z toho důvodu, že nemohl vycestovat do Gruzie). Pro rozhodnutí žalovaného podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu to ovšem není podstatné, protože toto ustanovení nezohledňuje důvody, pro které je žalobce zajištěn v zařízení pro zajištění cizinců. Krajský soud uzavřel, že žalovaný na základě všech výše uvedených skutečností dospěl ke správnému závěru, že z jednání žalobce je zřejmé, že žádost o udělení mezinárodní ochrany podal pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění či jej zdržet.

II.
Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[8] Žalobce (stěžovatel) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, v níž odkázal na kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[9] Stěžovatel namítá, že se krajský soud dostatečně nezabýval jeho konkrétní situací a pouze převzal argumentaci žalovaného. Stěžovatel rozporuje důvody svého zajištění Policií ČR, přičemž krajský soud dle jeho tvrzení vycházel jen ze skutečností uvedených ve spisovém materiálu Policie ČR, a to jen těch svědčících v jeho neprospěch. Stěžovatel nesouhlasí s posouzením svého jednání jako účelového s cílem nevycestovat z území ČR, jelikož stěžovatel disponoval v době svého zajištění potvrzením zastupitelského úřadu Gruzie v České republice, dle kterého neměl možnost opustit území České republiky s ohledem na absenci přímého leteckého spojení se zemí původu. Tento doklad měl stěžovatel v době zajištění Policií ČR u sebe. Stěžovatelovo jednání tak nebylo účelové, ale pouze vycházelo z nastalé situace.

[10] Podle stěžovatele je rozhodnutí krajského soudu nepřezkoumatelné, jelikož krajský soud meritorně neposoudil jím tvrzené důvody a vycházel z nedostatečně zjištěného skutkového stavu.

[11] Vzhledem k uvedenému stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[12] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti konstatoval, že jednání stěžovatele neposkytovalo dostatečnou záruku, že by v průběhu azylového řízení spolupracoval se správním orgánem a případně se podrobil dopadům rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany, proto žalovaný vyloučil v jeho případě užití zvláštních opatření. Stěžovatel prokazatelně nerespektoval svou zákonnou povinnost pobývat na území ČR na základě zákonného pobytového titulu a z jeho jednání je zřejmá snaha vyhnout se správnímu vyhoštění. Stěžovatel mohl využít jiného způsobu vycestování do Gruzie než prostřednictvím letecké dopravy. Podle žalovaného byl rozsudek krajského soudu vydán v souladu se zákonem a odpovídá zjištěnému skutkovému stavu. Žalovaný tak navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

III.
Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[13] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátkou (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[14] Nejvyšší správní soud následně přezkoumal napadený rozsudek v mezích rozsahu a uplatněných důvodů kasační stížnosti, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí krajského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[15] Obecně formulovanou námitku nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu, podle níž „*v napadeném rozsudku krajského soudu nedošlo k meritornímu posouzení tvrzených důvodů*“, neshledal Nejvyšší správní soud důvodnou, naopak lze konstatovat, že rozsudek krajského soudu, jak je patrné i z výše uvedené stručné rekapitulace, reaguje na veškeré žalobní body stěžovatele. Nejvyšší správní soud považuje za dostatečně odůvodněné rovněž rozhodnutí žalovaného a ani námitku nedostatečného zjištění skutkového stavu ze strany žalovaného či krajského soudu nepovažuje za důvodnou, a to i z toho důvodu, že z těchto zcela obecně formulovaných stížních námitek není zřejmé, proč konkrétně považuje stěžovatel zjištění skutkového stavu za nedostatečné ani se kterými žalobními body se krajský soud řádně nevypořádal.

[16] Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud shledal rozsudek krajského soudu i žalobou napadené rozhodnutí přezkoumatelnými, přistoupil k posouzení důvodnosti dalších stížních námitek.

[17] Je třeba předeslat, že řízení o kasační stížnosti je ovládáno zásadou dispoziční a Nejvyšší správní soud je, až na stanovené výjimky, vázán důvody kasační stížnosti. Stěžovatel vymezuje rozsah přezkumu napadeného rozsudku a musí v kasační stížnosti předestřít polemiku se závěry krajského soudu. Nejvyšší správní soud při přezkumu nemůže tuto roli převzít, jeho úkolem není ani nahrazovat činnost krajského soudu a opětovně přezkoumávat napadené rozhodnutí správního orgánu, jako kdyby rozhodnutí krajského soudu neexistovalo. Z tohoto důvodu platí, že obsah a kvalita kasační stížnosti předurčuje obsah a kvalitu rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Uvedení konkrétních kasačních námitek nelze zpravidla nahradit zopakováním námitek uplatněných v předchozích podáních nebo pouhým odkazem na tato podání (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2007, č. j. 8 Afs 55/2005 – 74, všechna zde zmiňovaná rozhodnutí správních soudů jsou dostupná na www.nssoud.cz). Povinností stěžovatele je sdělit, z jakých důvodů závěry krajského soudu považuje za nezákonné, nikoliv pouze vyjádřit obecný nesouhlas s rozhodnutím napadeným kasační stížností.

[18] Stěžovatel v kasační stížnosti rozporuje důvody svého zajištění Policií ČR, přičemž dle něj krajský soud pochybil, když při svém rozhodování vycházel jen ze skutečností uvedených ve spisovém materiálu policie, navíc pouze z těch svědčících v jeho neprospěch. Předně je třeba upozornit, že v nyní posuzované věci není přezkoumáváno výše uvedené rozhodnutí policie o zajištění stěžovatele za účelem jeho správního vyhoštění, proto Nejvyšší správní soud není oprávněn důvody tohoto zajištění posuzovat. Tato námitka je navíc formulována natolik obecně, že je na samé hranici projednatelnosti, když stěžovatel nespecifikoval, jaké konkrétní skutečnosti měl krajský soud při posuzování věci vzít v potaz. Nejvyšší správní soud ji tedy mohl posoudit pouze v obecné rovině. Dospěl přitom k závěru, že krajský soud vycházel ze všech skutečností, které byly obsahem správního spisu, jakož i ze skutečností, o nichž nebylo mezi účastníky řízení sporu. Nejvyšší správní soud neshledal žádné okolnosti, které by v řízení nebyly zohledněny, ač být zohledněny měly.

[19] Podstatou věci je přezkum rozhodnutí žalovaného o zajištění stěžovatele dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, jenž stanoví: „*Ministerstvo může v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.*“

[20] V § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu jsou tedy obsaženy čtyři podmínky pro vydání rozhodnutí o zajištění: 1) podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany v zařízení pro zajištění cizinců, 2) nemožnost účinného uplatnění zvláštního opatření dle § 47 zákona o azylu, 3) existence oprávněných důvodů se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem se vyhnout hrozícímu vyhoštění nebo jej pozdržet, a 4) tuto žádost bylo možné podat dříve. Tyto podmínky přitom musí být splněny kumulativně.

[21] Stěžovatel v kasační stížnosti uvádí, že rozporuje splnění třetí podmínky, ovšem jeho argumentace se se skutečnostmi rozhodnými pro splnění této podmínky ve skutečnosti míjí. Jeho tvrzení, že disponoval potvrzením zastupitelského úřadu Gruzie v České republice, dle kterého údajně neměl možnost opustit území ČR s ohledem na absenci přímého leteckého spojení, totiž nijak nesouvisí s posuzováním toho, zda jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem se vyhnout hrozícímu vyhoštění nebo jej pozdržet. To, že stěžovatel dle svého tvrzení nemohl do země původu vycestovat, mohlo být relevantní v řízení o jeho správním vyhoštění, nikoli při posuzování toho, zda měl být stěžovatel zajištěn podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.

[22] Pokud jde o existenci oprávněných důvodů se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění nebo jej pozdržet, odůvodnil žalovaný naplnění této podmínky zajištění tím, že stěžovatel nevyužil možnosti zažádat o mezinárodní ochranu již dříve, byť tak mohl učinit, přičemž vědomě nerespektoval zákony ČR. Nejvyšší správní soud popsané zdůvodnění naplnění dané podmínky považuje za dostatečné, neboť stěžovatel podal žádost o udělení mezinárodní ochrany až dne 1. 8. 2020, tj. tři dny po svém zajištění za účelem správního vyhoštění, ačkoli v ČR pobýval dle své výpovědi v řízení o správním vyhoštění již od 14. 3. 2020. Tuto žádost stěžovatel v řízení o udělení mezinárodní ochrany odůvodnil tím, že mu v zemi původu hrozí další fyzický útok, resp. likvidace ze strany osob, které se na něm v minulosti dopustily loupežného přepadení a následně mu vyhrožovaly a znovu ho napadly, když jejich čin oznámil policii, ovšem před tím ve své výpovědi v rámci řízení o správním vyhoštění stěžovatel výslovně uvedl, že v zemi původu nemá žádné problémy. Nejvyšší správní soud tedy považuje zmiňovanou podmínku zajištění stěžovatele podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí za splněnou, čímž ovšem nijak nepředjímá výsledek řízení o kasační stížnosti stěžovatele ve věci mezinárodní ochrany.

IV.
Závěr a náklady řízení

[23] Z uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost stěžovatele není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[24] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první za použití § 120 s. ř. s. Žalovaný měl ve věci úspěch, náleželo by mu tedy vůči neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu nákladů, které v řízení důvodně vynaložil. Žalovanému však v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, proto mu soud náhradu nákladů nepřiznal.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 29. července 2022

pokračování

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu